

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Toleti S. R. E. Cardinalis Summa Casuum
Conscientiæ, Sive De Instructione Sacerdotum Lib. VII**

Toledo, Francisco de

Coloniæ Agrippinæ

74. De iustitia exigentis guidagia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40916

qui plus indiget. Quomodo ergo iustum est plus exigere à plus indigente? Melius fieret, si talis gabella aliter suppleretur.

De iustitia exigentis Guidagia.

CAPVT LXXIIII.

TAbiena benè dicit, non licere dominis ista Guidagia exigere, quia ipsi tenentur suas terras securas facere, & quietas. Quod si aliquid possint exigere, tunc tenentur ad restitutionem eorum, à quibus viatores spoliantur, cum eorū negligentia accidit, quia custodias non ponunt. Cum igitur hoc in usu non sit, non licet eis talia exigere. Licet tamen istis rusticis accipere aliquid à viatoribus, ut viam doceant, ut ipsos comitentur ad securitatem, quia ad hoc non tenentur isti de iustitia: ob id, pretium recipere possunt. Guidagia etiam nō possunt imponi, nisi à quibus vectigalia, cap. super quibus, de verb. signifi. Circa primam verò speciem gabellæ, non videtur necessarium, ut imponatur ab Imperatore, Rege, vel alijs prædictis personis: potest enim imponi, etiam à dominis subditis Principibus: nam caput illud prohibens impositionem gabellarum omnibus, præter prædictas personas, non procedit, nisi de pedagijs, & guidagijs; reliquæ verò tres conditiones ut moderatum sit pretium, & non exigatur ab Ecclesiasticis personis, sine licentia Papæ; & non exigatur ex his, quæ in proprium usum emuntur, & necessariæ sunt. Et quamuis ista tria possint aliquando non seruari, tamen debet esse in necessitate aliqua vigente, & in bonū commune, vergente, cui aliunde vix, aut nullo modo possit succurri. Quæ quidem necessitas, vix potest occurrere. Vnde, tales gabellæ, quæ ex his, quæ ad sustentationem propriam emuntur, exiguntur, magnam speciem habent iniustitiæ, & vix possunt iustificari. Et ex hac parte, illa gabella, quæ apud Hispanos dicitur, *alcuala* videtur iniusta: quæ quidem exigitur, tum è mercibus, tum ex his, quæ in proprios usus emuntur: nec solum ex hac parte iniusta videtur, sed etiam quia iam cessauit finis, propter quem fuit imposita, puta, bellum Granatæ: & quamuis bellum esset, Reges illi sunt adeo diuites facti, & gabellæ etiam aliæ adeo pingues, ut possit prouideri sufficienter, absque tanta exactione.

Circa

Circa Talliam verò, obseruandæ sunt conditiones tres quarum vel vna deficiente, iniusta censetur.

Prima, vt nõ imponatur, nisi ob communem & publicam vtilitatem, qua cessante, statim cesset. Vnde, non bene faciunt, qui exigunt gabellam, vel talliam aliquam quotiãnis, pro murorum erectione, vel pro fortificanda ciuitate, vel pro alio bono communi, & cessantibus finibus his, adhuc exigunt tales gabellas.

Secunda est, vt non imponatur, nisi graui existente necessitate communis vtilitatis, cui vix potest ex aliis publicis redditibus succurri.

Tertia est, vt modo iusto imponatur, nec oneretur plus pauper, quàm diues; cum iustitia potius exigat: vt, qui plus habet, plus ab eo exigatur. Est autem hic considerandum, quòd licet Principes possint facere aliquos exemptos à solutione gabellarum, debent tamen ita facere, vt quod ab illis exacturi erant, non oneretur super alios pauperes: esset enim tunc ex aliena arca facere eleemosynam. Hoc autem necessarium est in omni gabella, & cessante fine, propter quem imposita est, ipsa cessat, nisi alius æqualis finis successerit: ex qua parte, multæ gabellæ multum habent ex iniustitia admistum.

De iustitia soluentis Gabellas.

CAPVT LXXV.

Quatuor punctis continentur ea, quæ ad soluendâs gabellas pertinent.

Primum est, nullus tenetur reddere pœnam impositam non soluentibus gabellas, quamuis nõ soluerit, nisi prius condemnetur per iudicis sententiã: v. g. est pœna, qui non soluit gabellam mercium, perdit totas merces, si quis est, qui noluit soluere, quamuis peccauerit, tamen non tenetur restituere talem pœnam, donec per Iudicem damnetur. Hac est communissima doctorum sententia.

Secundum est, quando gabella cognoscitur iniusta, nullus peccat non soluendo gabellas, nec tenetur tales restituere. Est autem iniusta gabella, quando deficiunt conditiones superius posita.

Tertium est, quando gabella est iusta, aut non est certum

esse